

ISBN: 978-605-06762-1-1

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A. Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 309

Felsefe - Bilim

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Dizi Editörü

Yusuf Genç

Editör

Mehmet Arıkan

Düzeltili

Hüsnâ Baka

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

Kapak

Harun Tan

İlk Baskı
Tarihi 2015

**KETEBE'DE
1. BASKI**

Ağustos 2020
İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.

Cihangir Mah. Güvercin Cad.

No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok

Kat: 2 34310 Haramidere -

Avcılar / İstanbul Sertifika No: 44452

Tel: 212.412 17 00

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Soruların Peşinde

İHSAN FAZLIOĞLU

KETEBE

İhsan Fazlıoğlu

Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü. 1966 yılında Ankara'da doğdu. İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü'nü bitirdi (1989). Ürdün Üniversitesi'nde (Amman) ve Arap Bilim Tarihi Enstitüsü'nde (Halep) bilim ve matematik tarihi üzerinde araştırmalar yaptı (1990-1992). Yüksek lisans çalışmasını İ.Ü. Bilim Tarihi Bölümü'nde (1993); doktorasını İ.Ü. Felsefe Bölümü'nde tamamladı (1998). Oklahoma Üniversitesi'nde (ABD) sahasıyla ilgili araştırmalar yaptı (2001-2002). McGill Üniversitesi, İslam Araştırmaları Enstitüsü'nde misafir öğretim üyesi olarak bulundu, proje danışmanlığı yaptı ve kıdemli araştırmacı olarak çalıştı (2008-2011). Fazlıoğlu hâlen İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü'nde öğretim üyesidir (2011-...). Fazlıoğlu, felsefe-bilim tarihi ile matematik tarihi ve felsefesi üzerine yoğunlaşmakta, özellikle bu yapıların İslam-Anadolu Selçuklu-Osmanlı-Türk medeniyet tarihi içindeki gelişmelerini yazma kaynaklara dayanarak incelemekte ve yayınlar yapmaktadır.

İçindekiler

Takdim	7
Kendimiz Derdimiz, Niyetimiz Seferimiz, Bilgimiz Azığımızdır... ..	9
Bilmeden Hiçbir Şey Eyleyemeyiz!.....	35
Derdimiz Yolda Olmaktır; Çadır Kurmak Değil!	53
İlim İlim Bilmektir; Bilim Neyi Bilmektir?.....	63
Tarih, Türk Tarihi, Dünya Tarihi ve Biz.....	81
Geçmişimizle Yüzleşmek!.....	113
Kitâbı Bırak, Okumaya Bak!.....	139
Felsefede Yerellik ve Perspektivizm	153
Geçmişte Dökülen Sütun Hesabı Olmaz; Ama Tarihte Olur.....	163
Türk Batılılaşması, Galip Güçlere Karşı Söylenmiş Bir Yalandır.	169
Aydın, Bizden Değildir!.....	175
Yanlışlara Ağıt Yakmaktan Doğruları İnşa Edemiyoruz!.....	191
Geleceğin Tarihi İstanbul'suz Yazılamayacaktır.....	197
Teklifiniz ve Temsiliniz Yok İse Siz de Yoksunuz!	209
İlmin Neresindeyiz?	231
Kitaplarda Bulabildiklerimiz, Ancak Bildiklerimizdir!.....	235

Takdim

Ömer Sâvî, “Korku/kaygı, tüm insanların yönünü kendisiyle belirlediği bir simgedir.” der. Her türlü arayışın, yani sorunun nedeni söz konusu metafizik kaygıdır; kaygının tetikleyicisi ise insanın kendi anlamına ilişkin endişesi... Endişe bizi tedirgin eder ve dedirtir/söyletir. Çünkü insanın kendini Varlık’ın bir devamı olarak idrak etmesi metafizik bir güvenlik bunalmı yaratır; belirsizlikten kaçan insan kendini ön-görmek ister; ön-görmek ise soru sormakla başlar; soru sormak, yani, Heidegger’in deyişiyle “aklın dindarlığı”...

Leibniz’in “Niçin *hiç-bir şey (nothing)* yerine *bir-şey (thing)* var?” sorusu akıl uzayının derinliklerinde dolaştığı sürece insan tedirgin olacak, endişe duyacak ve arayışını, yani soru sormayı sürdürecektir; başka bir deyişle, kendiliğini yolun ufkuna mihlayan ve kendisiyle yönünü tayin ettiği en temel soru: “Varlık, insan ile ne demek-istiyor?” sorusu o *ara*-da durdukça... Ümidini kaybetmeden, kaybolmadan; zira kadîm Türkçe’de *soru* yerine kullanılan *suâl* bir tür talep, istek, rica ve yakarıştır; ya da bir tür ümit...

Abdülaziz Ferhârî'nin dediği gibi, *görünüŧ* ilk elde zan verir, bilgi değil. Zandan bilgiye geçiŧ soru sormakla, araŧtırmakla baŧlar. Bu nedenle kadim Türkçe'de *araŧtırma* anlamına gelen *bahs*, "yüzeyi kazmak" demektir; kazmak, yani *zâhiri*, *bâtını* olduğu zemine doğru taŧımak; *tevil etmek*, yani ilk köklere geri götürmek; *nazarî* bir teŧebbüse kalkıŧmak... Bu nedenle *yapıyı* veren "nasıl?" sorusu ile *nedeni* veren "niçin?" sorusunu birlikte dikkate almak; yanıtın *doğruluğu* yanında istikametini, yani *yönünü* de göz önünde bulundurmak gerekir.

Sahici sorular sahici adamların iŧidir ve muhataplarına da *sâdık* ve *müstakîm* yollar açarlar. İŧte bu kitaptaki yazılar, sahici adamların sorduğu sahici soruların peŧinden yürümenin hat-ta koŧmanın bir ifadesi olarak kabul edilebilir...

Kendimiz Derdimiz, Niyetimiz Seferimiz, Bilgimiz Azığımızdır...¹

Âlimlerimizden Zehebî: “İnsanlar, eskiden kendileri için okurlardı. Zaman geldi, devir değişti, başkalarını kurtarmak için okuduklarını söylemeye başladılar. şimdi ise hiç ahlâk kalmadı; nizâm iyiden iyiye bozuldu, nifak ve riyâ ortaya çıktı. Bakıyorum, artık insanlar Allah rızası için okuduklarını söylüyorlar.” diye yakınıyor. Buradan hareketle şöyle sormak istiyoruz: İlim ne içindir? İlim, ‘ilim’ için midir yoksa insanın ‘kendi’ için midir?

Öncelikle şunu söyleyelim: Bir vücûd -ki *beyânîdir*- şemanız yok ise, ya da başka bir deyişle, tefekkür ederken, vücûdu di-yagramatik bir akış, çizelge içinde idrak etmiyorsanız, vücûdun üyesi olan herhangi bir mevcûdun -ki *‘iyânîdir*- mefhûmunu tasavvur etmeniz, dolayısıyla, türü ne olursa olsun tanımlamanız, sınırını koymanız, tahdit etmeniz mümkün değildir. Mefhûmu olmayan sözcük içeriksizdir; bu nedenle

1 *Âfâk Dergisi*, Sayı 7, İstanbul, 2014, s. 20-28.